

Seletuskiri

I Sissejuhatus

Käskkirja alusel antava toetus aitab Eestil täita Euroopa Liidu (edaspidi *EL*) otsekohalduva viisaeeskirja, viisainfosüsteemi määruse muudatuste ning viisaregistri põhimäärusest tulenevaid nõudeid. Toetuse andmise tingimuste käskkirja (edaspidi *TAT*) alusel toetatavad tegevused panustavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1148¹ (edaspidi *BMVI määrus*) artikli 3 punktis 1 sätestatud poliitikaeesmärgi täitmisesse „Tagada tugev ja tõhus Euroopa integreeritud piirihaldus välispiiridel, aidates seeläbi tagada liidus kõrgetasemelise sisejulgeoleku, samal ajal kaitstes inimeste vaba liikumist liidu piires, ning järgides täielikult asjaomast liidu *acquis*'d ning liidu ja liikmesriikide rahvusvahelisi kohustusi, mis tulenevad rahvusvahelistest lepingutest, mille osalised nad on“ ning *BMVI* määruse artikli 3 punktis 2 b) toodud erieesmärgi „Toetada ühist viisapoliitikat, et tagada ühtlustatud lähenemisviis viisade väljastamisele ja hõlbustada õiguspärast reisimist, aidates samal ajal ennetada rände- ja julgeolekuriske.“. Tegevusi toetatakse ajavahemikus 01.01.2024–31.12.2029. *TAT*i tegevuste elluvijaks on Välisministeerium (edaspidi *VäM*). Tegevuste eelarve on 680 000 eurot (koos käibemaksuga), millest *BMVI* toetus on 75% ja riiklik kaasfinantseering 25%. Omafinantseeringu kohustus puudub.

*TAT*i eelnõu väljatöötamiseks loodi siseministri käskkirjaga tööriühm, kuhu kuulusid teenistujad Siseministeeriumi (edaspidi *SiM*) erinevatest struktuuriüksustest ning *VäMi*, Politsei- ja Piirivalveameti (edaspidi *PPA*) ja Siseministeeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskuse (edaspidi *SMIT*) esindajad. Eelnõu on koostanud Siseministeeriumi välisvahendite osakonna nõunik Aivi Kuivonen (aivi.kuivonen@siseministeerium.ee) koostöös kaasatud partneritega. Käskkirja juriidilise ekspertiisi on teinud Siseministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Liisa Olesk (tel 612 5073, liisa.olesk@siseministeerium.ee).

Toetatavad tegevused on osaliselt seotud isikuandmete töötlemisega isikuandmete kaitse üldmääruse tähenduses ning selle kohta on koostatud täpsem mõjuanalüüs seletuskirja IV osas.

II Käskkirja sisu

BMVI kasutamisel on aluseks „Piirihalduse ja viisapoliitika rahastu rakenduskava perioodiks 2021–2027“ (edaspidi *rakenduskava*), mis on koostatud, arvestades *BMVI* määruse nõudeid, ning mille on kinnitanud nii Vabariigi Valitsus kui Euroopa Komisjon.

Rakenduskava viiakse ellu „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse“ (edaspidi *ÜSS2021_2027*)² § 1 lõike 1 punkti 1 alusel. *ÜSS2021_2027* § 48 kohaselt on *SiM* korraldusasutus (edaspidi *KA*), kes täidab *ÜSS2021_2027* ja selle alusel kehtestatud rakendusaktide mõistes ka rakendusasutuse (edaspidi

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. juuli 2021. aasta määrus (EL) 2021/1148, millega luuakse Integreeritud Piirihalduse Fondi osana piirihalduse ja viisapoliitika rahastu. – [ELT L 251, 15.7.2021, lk 48–93](#).

² [ÜSS2021_2027](#)

RA) ja rakendusüksuse (edaspidi RÜ) rolli. ÜSS2021_2027 § 10 lõike 2 kohaselt ja kooskõlas lõikega 4 võib SiM rakenduskavas ja rahastamiskavas märgitud eesmärkide ja tulemuste saavutamiseks koostada meetme rakendamiseks TATi ning määrata selle elluviija(d).

TAT sisaldab tegevuste seost riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“³ sihtide ja arengukava eesmärkidega, projektide eesmärgid, kirjeldust, eelarvet, sihtrühma ning rakendamise tingimusi.

TATis on 13 punkti:

1. punkt „Reguleerimisala ja seosed Eesti riigi eesmärkidega“;
2. punkt „Toetatavad projektid“;
3. punkt „Riigiabi“;
4. punkt „Eelarve ja tulemused“;
5. punkt „Korraldusasutus, rakendusasutus ja rakendusüksus“;
6. punkt „Kulude abikõlblikkus“;
7. punkt „Toetuse maksmise tingimused ja kord“;
8. punkt „Elluviija õigused ja kohustused“;
9. punkt „Aruandlus“;
10. punkt „TATi muutmise“;
11. punkt „Finantskorrektsiooni tegemise alused ja kord“;
12. punkt „Vaiete lahendamine“;
13. punkt „Rakendussätted“.

Punkt 1 „Reguleerimisala ja seosed Eesti riigi eesmärkidega“

Punktis 1 sätestatakse meetme nimetus, TATi eesmärgid ja seosed riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ sihtidega ja valdkondliku arengudokumendiga „Siseturvalisuse arengukava 2020–2030“⁴. Samuti on TATi eesmärgid seotud ka muude dokumentidega nagu „Vabariigi Valitsuse Välispoliitika arengukava 2030“⁵.

TAT vajalikkuse põhjendus

ELi viisapoliitika muudab ELi reisimise lihtsamaks ning maandab julgeolekuriske ja ELi suunduva ebaseadusliku rändega seotud riske. Sisepiirideta alal on vaja ELi sisenevaid isikuid tõhusalt kontrollida, et tuvastada igaüks, kes võib kujutada endast julgeolekuriski. Selleks, et tagada selliste isikute tuvastamine, peab otsustajatel olema ELi kodanike kaitsmiseks õigel ajal õige teave. Samal ajal peab viisa taotlemine olema kiire, kõigile ligipääsetav ja kliendisõbralik ning turvameetmed peavad vastama andmekaitseõuetele ja olema kooskõlas põhiõiguste hartaga.

---

³ „Eesti 2035“

⁴ „Siseturvalisuse arengukava 2020–2030“

⁵ „Vabariigi Valitsuse Välispoliitika arengukava 2030“

TATi tegevused on ellu kutsutud eesmärgiga tagada viisaside menetlevate ametnike korrapäraste koolituste, stažeerimisprogrammi ning liikmesriikide erinevate koostöövormide kaudu viisade väljastamisel ühetaoline menetlus, hõlbustada seaduslikku reisimist ning aidata hoida ära rände- ja julgeolekuriske. Viisataotluste menetlemist ja viisade väljastamist reguleerivad ELi otsekohalduvad õigusaktid (Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määrus (EÜ) nr 767/2008, mis käsitleb viisainfosüsteemi (VIS) ja liikmeriikidevahelist teabevahetust lühiajaliste viisade kohta (edaspidi *VIS määrus*) ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta määrus (EÜ) nr 810/2009, millega kehtestatakse ühenduse viisaeeskiri (edaspidi *viisaeeskiri*), mis kohustavad lühiajalise ehk Schengeni viisa taotlejatelt hõivama biomeetrilisi andmeid ning sätestavad nõuded kogutavatele biomeetria andmetele.

Koolitused, seminarid, ja stažeerimine on vajalikud, et paraneksid Schengeni viisade menetlemisega tegelevate konsulaarametnike ja viisasekretäride teadmised viisamenetlust puudutavatest õigusaktidest, tehnilistest arendustest, koostööst kooskõlastavate asutustega, välise teenuseosutajaga ja teistest viisamenetluses olulistest teemadest, sh erivajadustega taotlejate õiguste kaitsest ning sellest, kuidas läheneda erivajadustega inimestele viisade taotlemise ja väljastamise protsessis. 2018. a Schengeni hindamise raames läbiviidud Eesti viisapoliitika hindamisel tõsteti parima praktikana esile konsulaarametnike ja viisasekretäride stažeerimist teistes Eesti välisesindustes. Kuna selline koolitusvorm on end väga hästi tõestanud, on mõistlik sellega jätkata.

Eestis vastutavad ELi viisapoliitika rakendamise eest PPA ja Välisministeerium.

Punkt 2 „Toetatavad projektid“

Punkt 2 viitab ÜSS2021_2027 § 2 punkti 7 mõistes Riigikogu kinnitatud riigi pikaajalise arengustrateegia strateegiliste sihtide ja aluspõhimõtete täitmisele. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060⁶ (edaspidi *ELi ühissätete määrus*) artiklis 9 on sätestatud horisontaalsed põhimõtted, mida tuleb tegevuste elluviimisel arvestada. Tegevuste kavandamisel ja elluviimisel austatakse põhiõiguseid, sealhulgas andmekaitse, sooline võrdõiguslikkus, mittediskrimineerimine, rahvusvaheline kaitse ning haavatavate isikute, sealhulgas laste ja puuetega isikute erivajadused, arvestades sealjuures riigi turvalisuse tagamise meetmeid. TATi koostamisel on arvestatud Euroopa Liidu põhiõiguste hartas ja puuetega inimeste õiguste konventsioonis sätestatuga. Viisataotluste menetlemisel tagavad kõik pädevad asutused, et nad ei diskrimineeri viisa taotlejaid ja omanikke soo, rassilise või etnilise päritolu, usutunnistuse, puude, vanuse või seksuaalse sättumuse alusel ning austavad täiel määral taotleja või viisaomaniku inimväärikust ja puutumatus.

Järgitakse ELi ühissätete määruse artiklis 9 toodud „ei kahjusta oluliselt“ (edaspidi *DNSH*) põhimõtet. DNSH hindamiskriteeriumid tulenevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852⁷ artiklist 17. Sellele lisaks tuleb arvesse võtta ka ELi jätkusuutliku arenduse ja Pariisi kliimapakti eesmärgid. Projektide rakendamisel järgitakse asjakohaseid keskkonnanalaseid õigusakte ja keskkonnahoidlike hangete põhimõtteid. Üritusi korraldatakse keskkonnasäästlikult.

---

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid – [ELT L 231, 30.6.2021, lk 159–706](#).

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2020/852, 18. juuni 2020, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 – [ELT L 198, 22.6.2020, lk 13–43](#).

TATi tegevused viiakse ellu riigiasutuste tavapärase tegevuse raames, mille puhul ei ole ette näha olulist keskkonnamõju järgmistele ELi keskkonnameesmärkidele:

- kliimamuutuste leevendamine;
- kliimamuutustega kohanemine;
- vee- ja mereressursside säästev kasutamine ja kaitse;
- ringmajandus;
- reostuse vältimine ja kontroll;
- bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemise kaitse ning taastamine.

Lähtuvalt Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ (edaspidi *ühendmäärus*)⁸ § 41 lõike 1 punktist 7 kehtestatakse asjakohasel juhul nõuded, mille kohaselt ei tekitata määruse (EL) 2020/852 artiklis 17 nimetatud olulist kahju ühelegi artiklis 9 sätestatud keskkonnamärgile. 25.04.2022. a kinnitatud Hendrikson & Ko läbiviidud rakenduskava keskkonnamõju eelhinnangu aruandes⁹ jõudsid sõltumatud eksperdid järeldusele, et rakenduskava tegevused ei tekita potentsiaalselt olulist kahju keskkonnamärgidele ning seega täiendavate nõuete kehtestamiseks vajadus puudub.

Erinevalt ELi ühtekuuluvuspoliitikast, mis on osa ELi majanduse juhtimise raamistikust ning kuulub seega vahetult ELi majandus-, eelarve-, töö- ja sotsiaalpoliitika koordineerimise tsükli ehk Euroopa poolaasta protsessi, ei ole BMVI loodud ELi ühtekuuluvuspoliitika eesmärkide täitmiseks vaid adresseerib ELi piirihalduse ja viispoliitika eesmäkke.

TATi sihtrühm on Schengeni viisade menetlejad ja menetlusega seotud isikud, kes on tänu koolitustele ning liimesriikide vahelise koostöö eri vormidele teadlikumad julgeolekuohtudest, ebaseadusliku rände tõkestamisest, viisaeeskirja muudatustest ning osutavad kliendisõbralikku teenust, et tagada viisaeeskirja ja VIS määruse ühetaoline rakendamine. Viisataotlejate menetlemisel on kõigil konsulaarametnikel ühtne arusaam õigusaktidest ning muudatustest viisaregistris, et oleks tagatud korrektne ja efektiivne viisamenetlus.

Teadmised ja kogemused koostööst välise teenuseosutajaga ja nende tegevuse auditeerimise oskused on paranenud.

Laiemas plaanis saavad projektidest kasu kõik viisataotlejad ja ELi elanikkond, kelle turvatunne tõuseb, teades, et siseneda lubatakse ainult kontrollitud inimestel. BMVI määruses sätestatud toetuse kohaldamisalast tulenevalt, ei lahendata toetusega regionaalse arengu juurprobleeme vaid üksnes aidatakse kaasa riigi pikaajalises arengustrateegias kinnitatud strateegiliste sihtide ja aluspõhimõtete saavutamisele.

Punktis 2.3 kirjeldatakse projekti TATi eesmärkide ja tulemuste saavutamiseks ning näidatakse ära tegevuse eesmärk ja sisu, abikõlblikkuse periood, elluviija ning kitsam sihtrühm. Esialgse plaani kohaselt TATi projektis partnereid ÜSS2021_2027 § 2 lõike 5 mõistes ei ole, kuna kulud tekivad vaid elluviijal.

Abikõlblikkuse periood näitab, millal võib tegevustega alustada ning mis ajaks peavad olema tegevused lõpetatud. Abikõlblikud on kulud, mis on tekkinud projekti abikõlblikkuse perioodi jooksul.

---

⁸ [Ühendmäärus](#)

⁹ „[BMVI rakenduskava keskkonna mõju eelhinnangu aruanne](#)“

Punkt 3 „Riigiabi“

Sätetatakse, et TATi raames eraldatav toetus ei ole riigiabi ega vähese tähtsusega abi.

TATi eesmärk ühise viisapoliitika toetamine, et tagada ühtlustatud lähenemisviis viisade väljastamisele ja hõlbustada õiguspärast reisimist, aidates samal ajal ennetada rände- ja julgeolekuriske. Riigiabi reguleerivad ELi õigusaktid ning riigisisel tasandil konkurentsiseaduse riigiabi peatükk (6. ptk). Vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 107 lõikele 1 on igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, ühisturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikide vahelist kaubandust. Seega on esimeseks oluliseks komponendiks enne nelja riigiabi kriteeriumi hindamist teha selgeks, kas abi saaja on ettevõtja. Euroopa Kohtu praktikast tulenevalt tuleb riigiabi kontekstis lugeda ettevõtjaks kõiki üksusi, mis tegelevad järjekindlalt majandustegevusega; seda siiski vaid eeldusel, et isik pakub vastutasu eest mingit kaupa või teenust, mida vähemalt potentsiaalselt võiks turumajanduse tingimustes pakkuda ka konkurendid.

Toetatavad tegevused on seotud avaliku võimu teostamisega, toetust ei anta majandustegevuse toetamiseks ning punktis 2 nimetatud projektide elluviija on valitud selline riigi valitsemisala asutus, kes saab olla ainuvõimalik tegevuste elluviija. Välismaalaste seaduse § 81 ja § 82 sätestavad välisesinduste pädevuse viisade menetlemisel. Välisministeeriumi põhimääruse § 11 p 10 kohaselt koordineerib Välisministeerium Eesti viisapoliitika kujundamist, korraldab Eesti ja teiste Euroopa Liidu liikmesriikide välisesinduste kaudu viisade andmist koostöös Siseministeeriumiga ja seetõttu saab nimetatud asutus olla projekti elluviija.

Võib möönda, et kaudseteks abi saajateks on ka teatud ettevõtjad, kellelt elluviija või selleks volitatud esindaja teenuseid tellivad. Oluline on siinkohal, et sellistel puhkudel on teenuseosutajad leitud hankemenetlusega, mille tulemusena pakub abi saaja vastu teenust turuhinnaga ning ta ei saavuta sellega eelist. Seega ei ole tegemist riigiabiga.

Punkt 4 „Eelarve ja tulemused“

Punktis 4.1 on toodud TATi kogueelarve ning BMVI ja riikliku kaasfinantseeringu määr. Omafinantseeringut elluviijalt ei nõuta. Projekti eelarve, seal hulgas lubatud kaudsete kulude määr on toodud eraldi tabelis punktis 4.3. Lisaks on tabelis esitatud projektide kohustuslikud väljundnäitajad ning seatud sihttasemed aastateks 2024 ja 2029 ja tulemusnäitajate sihttasemed aastaks 2029. Samuti on esitatud näitajate sisu ning teave näitajate saavutamistaseme tõendite kogumise kohta. Projekti eelarve ja sihttasemed on seatud sisendi alusel, mille VäM esitas BMVI rakenduskava koostamiseks 2020. aastal. Sisendi aluseks on eelnevad turu-uuringud ning varem ellu viidud projektid. Majanduslik keskkond on oluliselt muutunud seoses COVID-19 puhangu, Ukraina sõja ning 2024. aastal tõusva käibemaksumääraga, kuid Euroopa Komisjoni kinnitatud näitajaid ei ole võimalik rakenduskavas vähendada. Juhul, kui sihttaset ei saavutata, peab elluviija seda põhjendama hilisemas aruandluses.

TAT panustab järgmistesse BMVI määruse ühistesse näitajatesse:

Väljundnäitajad:

- O.2.2 „Toetatud osalejate arv“;
- O.2.2.1 „Toetatud osalejate arv, millest omakorda koolitustegevuses osalejate arv“.

Tulemusnäitajad:

- R.2.11 „Liikmesriikide vahel viisataotluste menetlemisel alustatud/tõhustatud koostöövormide arv“;
- R.1.19 „Nende osalejate arv, kes teatavad kolm kuud pärast koolitust, et nad kasutavad koolituse käigus omandatud oskusi ja pädevust“.

Punkt 5 „Korraldusasutus, rakendusasutus ja rakendusüksus“

Punktis 5 on vastavalt ÜSS2021_2027 §-le 48 toodud, et TATi KA, RA ja RÜ ülesandeid täidab SiM ning neid ülesandeid ei delegerita teistele asutustele.

Punkt 6 „Kulude abikõlblikkus“

Abikõlblike kulude, sh mitteabikõlblike kulude kindlaks määramisel tuleb lähtuda ühendmäärusest.

TATis sätestatakse abikõlblikud kulud. Kulu taha sulgudesse märgitud loetelu on näitlik. Elluviijal on kohustus tõendada TATis nimetamata kulu vajalikkust ning seotust tegevusega, kui projekti kontrollijad seda nõuavad.

Tegevuste elluviimisega kaasnevad personalikulud, mis on abikõlblikud vastavalt ühendmääruse §-le 16. Projekti juhtimise ning tegevuste läbiviimisesse kaasatud ekspertidega seotud personalikulu on otsene kulu. Selleks, et järgida projektide üldist valikukriteeriumi „projekti kuluefektiivsus“, on käskkirjas sätestatud, et projekti juhtimisega seotud kulu võib moodustada kuni 10% projekti eelarvest. Kui projekti heaks töötav isik täidab projektis või asutuses mitmeid ülesandeid, peab projekti töö kohta täitma tööajatabelit või sätestama projekti vastava ametikoha ülesannete täitmiseks töötatud proportsiooni ametisse määramise käskkirjas või muus sellekohases dokumendis. Näiteks, kui projektijuhil on projektis lisaks ka koolituseksperdi ülesanded ja selle eest soovitakse töötasu, peab eraldi ülesanded ja osakaal palgast olema sätestatud ametisse nimetamise käskkirjas või muus dokumendis.

TAT-is on lubatud välislähetused ja -koolitused olenemata asukohast, kuna viisade menetlus toimub üldjuhul Eestist väljas.

Punkt 6.3 kohaselt on TATi projektides lubatud kaudsed kulud. Vastavalt ühendmääruse § 17 punktile 8 on kaudsed kulud abikõlblikud ainult ühtse määra alusel. Kaudsete kulude kasutamine on kohustuslik projektides, mille eelarve on võrdne või väiksem kui 200 000 eurot. Ühtse määra rakendamisel ei pea tõendama ega esitama SiMile kaudsete kulude kuludokumente, kulude tasumist tõendavaid dokumente ega kulu aluseks olevaid arvestusmetoodikaid. Seetõttu ei kontrollita ka kaudsete kulude aluseks olevaid kulusid kohapealse kontrolli ega projektauditi käigus. Samuti ei pea osalise tööajaga administreeriva personali üle pidama arvestust ega raamatupidamisarvestuses eristada ühtse määra alusel hüvitatud kaudseid kulusid. Kaudsed kulud moodustavad kuni 7% tegevuse otsesest kulusid. Täpne kaudne kulu iga tegevuse kohta on sätestatud TATi punkti 4.3 tabelis. Kaudsete kulude protsent jääb samaks kogu tegevuse ajal, v.a juhul kui muudetakse TATi. Kui kontrolli või auditi tulemusel kuulutatakse otsene kulu osaliselt või täielikult abikõlbmatuks, väheneb proportsionaalselt ka kaudne kulu. Oluline on silmas pidada, et kaudset kulu saab kasutada alles siis, kui otsene kulu on tehtud vastavalt ühendmääruse § 28 lõikele 3. E-toetuse keskkond lisab maksetaotluse esitamisel kaudse kulu kindlaksmääratud protsendi alusel automaatselt.

Punkt 7 „Toetuse maksmise tingimused ja kord“

Makse saamiseks esitatavate dokumentide kord on sätestatud ühendmääruse § 24 ning makse menetlemine kirjeldatud ühendmääruse § 25. Toetuse väljamaksmine toimub ühendmääruse § 27 lõike 1 punkti 1 alusel, v.a kaudsete kulude hüvitamine. Toetust makstakse tegelike kulude alusel, mis tähendab, et kulude hüvitamine toimub siis, kui töö tulemus on kätte saadud ja elluviija on kulu täies ulatuses välja maksnud. Ettemakseid (sh sõlmitud lepingute raames ette nähtud ettemakseid) toetusest ei hüvitata. Kaudsed kulud hüvitatakse ühtse määra alusel.

Elluviija peab esitama maksetaotlusi vähemalt kord kuue kuu jooksul, kuid maksimaalselt üks kord kvartalis. Arvestus hakkab projekti abikõlblikkuse perioodi esimesest päevast. Kui kuue kuu jooksul makseid ei tehta, siis null-reaga maksetaotlust ei esitata. Kuna riigiasutused saavad kulude tasumiseks enne toetuse saamist käibevahendeid riigieelarve seaduse alusel, on nende taastamiseks vaja võimalikult kiiresti esitada SiMile makseid, et abikõblikud kulud saaks omakorda lisada Euroopa Komisjonile esitatavasse maksetaotlusse.

Punkt 8 „Elluviija õigused ja kohustused“

Lisaks TATis sätestatule kohalduvad elluviijale kõik ühendmääruse §-des 10–11 toetuse saajale sätestatud kohustused. Muu hulgas tuleb erilist tähelepanu pöörata riigihangete seaduse järgimisele, seal hulgas tuleb järgida asutuse riigihangete korda. Avalikustamisel tuleb lähtuda ÜSS2021_2027 alusel kehtestatud Vabariigi Valituse 12. mai 2022. a määrusest nr 54 „Perioodi 2021-2027 ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide vahendite andmisest avalikkuse teavitamine“¹⁰ ning kasutada sama määruse lisas 2 toodud logo. Kui projekti maksumus on üle 100 000 euro, tuleb investeeringu või seadme asukohta püstitada tahvel kohe pärast investeeringuga seotud toimingu või ostetud seadme paigaldamisega alustamist. Tahvel peab vastama avalikustamise määruse § 6 toodud nõuetele. Kooskõlas ELi ühissätete määruse artikli 50 punktiga ei pea tahvlit püstitama, kui ELi või riikliku õiguse kohaselt ei ole selline avaldamine lubatud julgeoleku, avaliku korra, kriminaaluurimiste või isikuandmete kaitsega seotud põhjustel kooskõlas määrusega (EL) 2016/679¹¹.

SiM sisestab projektid struktuuritoetuste registrisse. Selleks peab elluviija lisaks TATis sisalduvale informatsioonile esitama ametlikult 15 tööpäeva jooksul pärast TATi kinnitamist iga projekti kohta projekti kirjelduse ja eelarve jagunemise aastate kaupa eelarveridade (alategevuste) vahel. Kui tegevuste eluviimise käigus tekib vajadus jaotist muuta, esitab elluviija SiMile taotluse. Et elluviija mõtleks oma tegevused korralikult läbi ja oleks võimalikul väike halduskoormus, on projekti eelarvejaotust lubatud muuta maksimaalselt kaks korda aastas – 15. jaanuar ja/või 15. juuni). Punktis 8.3.1.2 on toodud olukorrad, mil ametlikku muudatust taotlema ei pea.

Kuna BMVI toetus planeeritakse riigieelarve ja riigieelarve strateegia koostamise käigus, peab SiM selle kasutamise kavandamiseks esitama riigieelarve strateegia protsessis kassapõhise maksete prognoosi. Maksete prognoosi koostamiseks peab projekti elluviija TATi kinnitamisest alates andma sisendi iga projekti eluviimise aasta 15. jaanuariks ja 15. juuniks.

Üritustest teavitamine 14 kalendripäeva enne selle toimumist on vajalik selleks, et SiM saaks vajadusel läbi viia kohapealseid kontrollid.

---

¹⁰ [Avalikustamise määrus](#)

¹¹ Euroopa parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. a määrus (EL) 2016/679, füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) - [ELT L 119 4.5.2016, lk 1](#).

Punkt 9 „Aruandlus“

Punktis sätestatakse vahearuannete, lõpparuande ning järelaruande esitamise kohustus ja tähtjad ning aruannetes puuduste esinemise korral nende menetlemise kord. Korrapäraselt esitatud aruanded aitavad jälgida TATi projektide edenemist ja tulemuste täitmist ning võimaldavad vajaduse korral tähelepanu juhtida vajakajäämistele, samuti teha tegevuste elluviimises õigeaegseid muudatusi.

Punkt 10 „TATi muutmine“

Punktis sätestatakse TATi muutmise kord. Muudatusvajadused peavad olema motiveeritud ja aitama kaasa TATi edukale elluviimisele. Sagedamini kui üks kord kuue kuu jooksul ei ole TATi muutmine mõistlik, arvestades muutmisprotsessi ajamahukust ning sellega kaasnevat halduskoormust. TATid peavad põhinema põhjalikel analüüsidel ja planeerimisel, välistades sagedaste paranduste vajaduse. Samuti peavad vajalikud muudatused olema põhjendatud ja läbi kaalutud. SiMil on õigus TATi muuta, kui selgub, et see on vajalik TATi edukaks elluviimiseks või TATi elluviijal ei ole toetuse kasutamist ettenähtud tingimustel võimalik jätkata. Kui TATi rakendamisel tekib eelarveliste vahendite jääk, võib SiM vähendada TATi eelarvet tingimusel, et see ei takista TATi eesmärkide täitmist. Vastav säte on vajalik olukorras, kui on näha, et TATi projektide elluviimiseks kulub oluliselt vähem vahendeid, kui oli esialgu planeeritud.

Punkt 11 „Finantskorrektsiooni tegemise alused ja kord“

Viidatakse finantskorrektsiooni otsuste ja tagasimaksete tegemise reeglistikule.

Punkt 12 „Vaiete lahendamine“

Nimetatakse SiMi otsuse või toiminguga vaide menetleja.

Punkt 13 „Rakendussätted“

TAT jõustub alates 01.01.2024.

III Käskkirja vastavus Euroopa Liidu õigusaktidele

Käskkiri on vastavuses Euroopa Liidu õigusega. Käskkirja koostamisel on arvestatud järgmiste Euroopa Liidu õigusaktidega:

- 1) ELi ühissätete määrus;
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL, Euratom) nr 2018/1046, 18. juuli 2018, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012¹²;
- 3) BMVI määrus;
- 4) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määrus (EÜ) nr 767/2008, mis käsitleb viisainfosüsteemi (VIS) ja liikmeriikidevahelist teabevahetust lühiajaliste viisade kohta (VIS määrus)¹³;
- 5) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta määrus (EÜ) nr 810/2009 (mille ga kehtestatakse ühenduse viisaeskiri (viisaeskiri)¹⁴.

---

¹² [ELi finantsmäärus](#)

¹³ [VIS määrus](#)

¹⁴ [Viisaeskiri](#)

IV TATi mõju

TAT avaldab positiivset mõju Eesti elanikkonna turvatundele ning seaduskuulekate inimeste piiriületuse lihtsamaks muutmisele. TATi raames elluviidavad projektid on suunatud ELi ühetaolise viisapoliitika rakendamisele ja seeläbi turvalisuse tagamisele. TATi projekti tulemusena täidab Eesti otsekohalduva ELi viisaeeskirja, Viisainfosüsteemi määruse muudatuste ning viisaregistri põhimäärusest tulenevate nõuete täitmist.

Andmekaitsealane mõjuhinnaang

Haldusmenetluse käigus töötleb haldusorgan isikuandmeid oma ülesannete täitmiseks. Avalik ülesanne tekib ÜSS2021_2027 § 10 lõike 2 kohaselt kinnitatud toetuse andmise tingimuste käskkirja alusel. Seetõttu kohalduvad kõik asjakohased muud avalikku õigust puudutavad sätted nimetatud asutustele. Nii vastutab iga protsessis osaleja andmetöötlamise nõuete eest vastavalt isikuandmete kaitset reguleerivatele õigusaktidele (isikuandmete kaitse üldmäärus, isikuandmete kaitse seadus ja valdkondlikud eriseadused). Samuti peab olema tagatud andmete kaitse ja turvalisus. Tegevuste puhul, mis panustavad näitajatesse „Toetatud osalejate arv“ ning „Toetatud osalejate arv, millest omakorda koolitustegevuses osalejate arv“ kogub elluviija tegevuse raames osalejatelt järgmisi andmeid: eesnimi, perekonnanimi, isikukood, e-posti aadress. Andmeid kogub isik, kes konkreetset tegevust läbi viib. Andmeid kasutab elluviija selleks, et küsida osalejatelt tagasisidet ning esitada näitajate täitmise kohta info SiMile.

V TATi kooskõla rakenduskava seirekomisjonis kinnitatud BMVI üldiste valikukriteeriumitega

1. TATi mõju erieesmärgi saavutamisele

TATi panust erieesmärgi väljund- ja tulemusnäitajatesse on kirjeldatud seletuskirja punktis 3. Schengeni viisa taotlemine on tõhus ja turvaline. Heausksete reisijate piiriületus on sujuv ning turvariskid ja ELi suunduva ebaseadusliku rändega seotud riskid on maandatud.

Viisamenetlus on kooskõlas Schengeni *aquis'* ja ELi põhiõiguste hartaga, Välisteenistuse seaduse §24 punkt 6 ning regulaarsed konsulaarkoolitused ja konsulaarauditid tagavad, et seadmete kasutamisel ja seadmete abil saadud andmete alusel otsuste langetamisel ei diskrimineeri pädevad asutused taotlejaid ja viisaomanikke vanuse, soo, rassilise või etnilise päritolu, usutunnistuse, puude, vanuse või seksuaalse sättumuse tõttu ning austavad täiel määral taotleja või viisaomaniku inimväärikust ja puutumatus.

2. TAT põhjendatus

TAT tegevused aitavad kaasa BMVI määruse artikli 3 punktis 2 b) toodud erieesmärgi saavutamisele. TATi eesmärgi ja vajalikkuse ning eesmärgi saavutamiseks tehtavate tegevuste kirjeldus on esitatud seletuskirja I ja II peatükis.

3. Kuluefektiivsus

Planeeritud eelarve kujunemist on kirjeldatud eelarve seletuskirja punktides 4 ja 6.

4. Elluviija suutlikkus projekti ellu viia

TATi elluviija on VÄM, kelle põhiülesanded, sh TATi eesmärkidega kooskõlas olev viisapoliitika rakendamine on nimetatud Välismaalaste seaduses ja Välisministeeriumi põhimääruses.

5. TATi mõju Eesti pikaajalise arengustrateegia aluspõhimõtete ja sihtidega on selgitatud eelnõu punktis 1.

VI TATi rakendamine

TATi rakendatakse alates 01.01.2024.

VII TATi kooskõlastamine

Käskkiri kooskõlastati infosüsteemi (EIS) kaudu Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi, Kliimaministeeriumi, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ning Välisministeeriumiga.